

Дударець Руслан Миколайович,
заступник начальника Головного
слідчого управління Національної
поліції України

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПРИЗНАЧЕННЯ
ТА ПРОВЕДЕННЯ РЕВІЗІЙ І ПЕРЕВІРОК
ЗА ЧИННИМ ЗАКОНОДАВСТВОМ УКРАЇНИ

У межах здійснення досудового розслідування кримінальних правопорушень у сфері господарської та службової діяльності особливо актуальною є взаємодія слідчих підрозділів Національної поліції України з іншими органами державної влади, що виконують контролюючі функції. Їх працівники володіють глибокими знаннями, пов'язаними з тією чи іншою галуззю економіки та можуть надати суттєву допомогу у виявленні та розслідуванні кримінальних правопорушень

вказаної категорії. Розслідування кримінальних правопорушень економічної спрямованості передбачає встановлення фактів, які стосуються важливих обставин і які можливо встановити лише шляхом цілеспрямованої перевірки фінансово-господарської діяльності суб'єкта господарювання або окремих посадових осіб за документами або записами в облікових реєстрах. Причому в багатьох випадках лише проведення ревізії дає можливість встановити істотні обставини справи [1, с. 287].

Аналізуючи сучасне законодавство, яким керуються нині слідчі та працівники органів державного фінансового контролю, можна констатувати його недосконалість, нелогічність і штучне ускладнення взаємодії між цими правоохоронними органами.

Зокрема, відповідно до внесених Законом України від 14 жовтня 2014 р. № 1697-УП змін до ч. 2 ст. 40 (Слідчий органу досудового розслідування) та ч. 2 ст. 36 (Прокурор) Кримінального процесуального кодексу (КПК) України, слідчий та прокурор не уповноважені призначати ревізії та перевірки [2]. Це призвело до ускладнення процедури призначення позапланових ревізій внаслідок необхідності звернення до суду та затягування часу для визначення питань із перевірки господарської діяльності підприємств, установ, організацій, які перевіряють.

Нині за необхідності проведення ревізій слідчі звертаються до слідчого судді з клопотанням про призначення позапланової ревізії фінансово-господарської діяльності підприємств, установ, організацій, керуючись нормами Закону України «Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні» (у редакції від 28 грудня 2015 р.) [4] та спільного наказу Головного контрольно-ревізійного управління України, Міністерства внутрішніх справ України, Служби безпеки України та Генеральної прокуратури України «Про затвердження Порядку взаємодії органів державної контрольно-ревізійної служби, органів прокуратури, внутрішніх справ, Служби безпеки України» від 19 жовтня 2006 р. № 346/1025/685/53 [5]. У п. 2.12 цього наказу йдеться про те, що в разі звернення правоохоронного органу до державної контрольно-ревізійної служби з приводу призначення повторної ревізії з інших питань за аналогічний період, ініціаторові звернення, як правило, повідомляють про неможливість її проведення та рекомендують

звернутися до органу, який призначив ревізію вперше, надаючи, за його згодою, копію акта раніше проведеної ревізії.

Ураховуючи викладене, слідчий позбавлений можливості перевірити шляхом ініціювання повторної позапланової ревізії ті відомості, які не були дослідженні в межах раніше проведеної ревізії.

Окрім того, у ч. 11-12 ст. 11 Закону України «Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні» визначено тривалість позапланової виїзної ревізії, яка не повинна перевищувати 15 робочих днів. Подовження термінів проведення позапланової виїзної ревізії можливе лише за рішенням суду на термін, що не перевищує п'яти робочих днів. Водночас слідчі, звертаючись до слідчого судді з клопотанням про призначення позапланової виїзної ревізії, не можуть об'єктивно врахувати можливості працівників органів державного фінансового контролю розпочати проведення ревізії саме в день, зазначений в ухвалі слідчого судді, що призводить до втрати часу та скорочення терміну її проведення.

У практичній діяльності з розслідування кримінальних правопорушень існують непоодинокі випадки, коли слідчі судді, посиляючись на відсутність у КПК України норми про призначення ревізії, відмовляють у задоволенні таких клопотань, що в окремих випадках під час розслідування проваджень про злочини у сфері господарської та службової діяльності, фактично унеможлиблює встановлення зловживань, розтрата й привласнення грошових коштів підприємств, установ, організацій.

Слід звернути увагу на те, що в чинному КПК України відсутні норми, які б передбачали звернення до слідчого судді з клопотанням про призначення ревізії та перевірки та підстави для такого звернення. Цей порядок було розроблено з урахуванням положень Кримінально-процесуального кодексу України в редакції 1960 р., а отже, він нині є застарілим і таким, що не відповідає дійсному стану речей. Тож існує нагальна потреба в розробці нового порядку призначення ревізій та взаємодії між правоохоронними органами під час її проведення, який би відповідав новелам кримінального процесуального законодавства України.

З огляду на зазначене, доцільно внести зміни до КПК України (як варіант - до розділу II «Заходи забезпечення кримінального провадження»), який би чітко регламентував дії учасників кримінального провадження щодо призначення, проведення та продовження строків проведення ревізій фінансово-господарської діяльності установ, підприємств та організацій.

Список використаних джерел

1. Терещенко Ю .В. Призначення ревізії як спосіб збирання доказів в кримінальному процесі України / Ю. В. Терещенко // Митна справа. - 2011. - № 2. - С. 286-294.

2. Кримінальний процесуальний кодекс України [Електронний ресурс] : Закон України від 13 квіт. 2012 р. № 4651- VI. - Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/4651-17^20160611>. - Назва з екрана.

3. Про прокуратуру [Електронний ресурс] : Закон України від 14 жовт. 2014 р. № 1697-УП. - Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1697-18>. - Назва з екрана.

4. Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні [Електронний ресурс] : Закон України від 26 січ. 1993 р. № 2939-XII. - Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2939-12>. - Назва з екрана.

5. Про затвердження Порядку взаємодії органів державної контрольно-ревізійної служби, органів прокуратури, внутрішніх справ, Служби безпеки України [Електронний ресурс] : наказ Головного контрольно-ревізійного управління України, Міністерства внутрішніх справ України, Служби безпеки України та Генеральної прокуратури України від 19 жовт. 2006 р. № 346/1025/685/53. - Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1166-06>. - Назва з екрана.